

Mostoha Marcell Ákos

SZTE/JGYPK Képi ábrázolás BA

I/1. Síkbeli művészet

Festészet

Elefántember

Ezen képem megalkotásához több főbb tényező, elem járult hozzá. Ahhoz, hogy festeni tudjak, ugyanis ezt az alkotási módszert öntudatlan folyamatként kezelem, ahhoz hogy a megfelelő hangulatba kerüljek számos dolognak kellett rám hatással lenni. Először is, David

Lynch Az elefántember című filmje adta meg az alap kiindulási pontot. Ez egy angol-amerikai filmdráma az 1980-as évekből. A film cseppet sem elhanyagolható ténye az, hogy fekete fehérben készült el. Úgy gondolom, ez nagyban átértelmezi az események drámai, monumentális vonulatát. Az események lényege megfogant, egyedül az idő az, ami segített ennek megérésében, elraktározásában, abban, hogy magamévá tudjam tenni az élményt és egy szűrt, a saját lelki világomból manifesztálódott gondolatot tudjak síkban leképezni. Javarást az alkotási folyamat, mint maga a születés, meglehetősen intenzív procedúra.

Ahhoz, hogy valami síkban leképződjön, úgy gondolom, elengedhetetlen a gondolat összetettségének jelenléte, hogy az, ami az adott felületre kerül, az egy olyan valami legyen, mi mögöttes tartalommal bír. Hiszem, hogy a művészeti alkotások túlnyomó többségénél, elengedhetetlen a gondolatiság, és ha ezzel már rendelkezik valami, akkor nem megfedkezhető, szintén nem elengedhető, de ezzel szemben viszont elnézhető, ha a technikai tudás valamelyest háttérbe szorul.

Ahhoz, hogy ezeket az intuíciókat magamévá tegyem, átéljem, részese legyek, ebben számomra elengedhetetlen a zene. Szükséges, hogy legyen valami alap, egy ritmus, egy úgymond láthatatlan váz, ami lendületben tart, és irányít. Nem hagy kiesni a megkezdett alapgondolatból, lendületet ad. Nem enged félbe hagyni, nem enged a szó szoros értelmében véve leülni és egy képen gondolkodni, nem szakítja meg az alkotási fázist, hozzásegít ahhoz, hogy ez egy megingathatatlan folyamat legyen. Természetesen ehhez elengedhetetlen az egyedüllét. Már-már titulálhatnám egy önmagunkkal való szembesítésként is. Csak én, és az, amit leképezek, tökéletes önmegismerési gyakorlat. Egy szélet magunkból.

Ha valaki valamilyen művészeti tevékenységgel foglalkozik, elkerülhetetlen, hogy ne hasson rá, inspirálja vagy keltse fel érdeklődését egy adott művész stílusa. Mivel most a képzőművészetet veszem, így nálam is megjelent ez. Akiket kiemelnék, különösképp hatással voltak rám életem folyamán, azokra is jellemző, hogy egy valóságtól elrugaszkodott, saját világot létrehozva alkotnak. Ezekből az alkotókból csak pár példát hoznék, három külföldit, és két magyart, név szerint: Francis Bacon, Glenn Brown, Virginia Boersma, magyarok közül Csáki Róbert és Szabó Tamás munkáit emelném ki.

Munkám során főleg az élénkebb, és sötét színek váltakozása jelenik meg. Egy sötét világos váltakozás, kavargás, örvénylés. Ahogy azt már említettem, Az Elefántember című film adta az alapját a festményemnek. Ez a film erősen az elszigetelődésről, megalázottságról, a befelé fordulásról szól. Az Elefántembert testi fogyatékosága, torzsága miatt, cirkuszban mutogatják, és rendkívül rossz körülmények közt tartják, egy kivágott zsákkal a fején él. Azzal reklámozzák, hogy arca oly förtelmes, hogy a nők és finomabb lelkű emberek sikítva rohannak el előle. Ez a szégyenérzet, hogy ő ilyennek született, az anyja is elhagyta emiatt, ez a megfelelni akarás, igyekvés arra, hogy jó ember legyen, még jobban erősíti benne ezt a befelé fordulást. A képen is ezt érzékeltetem azzal, hogy az arc torz, és az egész képen az érződik, mintha a karakter el akarna fordulni a néző elől, szégyellné magát, a saját arcát,

amiért olyan amilyen. Ez a fel nem vállalásnak a leginkább szenvedő végbemenetele.

Azért tettem az egészbe világos színeket is, ugye a háttérben is egy galambkék szín a domináns, mert az Elefántember, nem egy rossz valaki, hanem egy lelkiileg szétroncsolt, megszenvedtetett és kihasznált ember. Ez az érzés szerintem a színhasználattal abszolút visszajön, ez a vöröses narancsos lilás elemek benne, illetve az itt-ott megjelenő magenta részek is ezt az érzést keltik. Nyomasztó a kép, de nem a klasszikus értelemben vett nyomasztó, nem úgy nyomaszt, ahogyan Goya vagy Bacon képei is, hanem inkább úgy, mint amikor valakiben van egy visszás, visszataszítással és szánsalommal fuzionált valami, valaki irányában, akin az ember tudja, hogy nem tud segíteni, mégis van valami, ami ezzel nyomasztóan furcsa érzéssel párosul. Goyát felemlítve, az ő drámaisága, illetve ez a hatás egy fekete háttér mellékterméke, ezért is nem használtam ezt. Viszont a fekete és a fehér színekombináció is megjelenik a háttérben, mintegy füstszerűen.

Kinyújtott kéz. Egy nyújtott kéz valami iránt, egy segélykiáltás, vágyódás valami iránt, kérés. Ezek az érzelmek mindvégig végigkísérték ezt az embert élete folyamán. Vágyódás valami iránt, valami iránt, ami plusz. Plusz. Nézőpont kérdése, kinek mi a plusz. Relatív fogalmakról beszélek, mert egy ennyire lelkiileg roncs, és összetört embernek, aki egész élete folyamán csak a megalázást, illetve senki nem szólt hozzá soha egy jó szót sem, ennek az embernek felülértékelődnek az emberek által nyújtotta pluszok. Az, hogy a kezelőorvosa beszélgetett vele, az, hogy emberszámba vette, már a világot jelentette neki. Ez természetesen egy átlagembernek teljesen egy megszokott dolog, szinte már észre sem veszik, mert mindennapos, mert van. Nem kap prioritást egy jó szó, egy kedvességből elejtett mondat.

Ahogyan a képen is megjelenik ez a kavargás, benne is úgy váltakozik ez a megalázottság és szégyenérzet ezekkel a kedves gesztusokkal, azzal, hogy próbál minél jobban beilleszkedni, kedves ember lenni, végtelenül hálás mindenkinek, aki egy jó szót szól hozzá.

Ez egy ideig visszajára is fordul, ugyanis azért is látogatják emberek, teáznak vele, ajándékokat visznek neki – ugyan már nem egy cirkuszban van rongyokban, fürdetlenül, megverve és kiéheztetve, egy zsákkal a fején – hogy ugyanúgy szörnyülködve csodálják ezt a természet alkotta hibát, csak előkelő körülmények közt, amiből ő mit sem sejt. Főleg ez.

Naivság, a szégyen mellett.

Elzárkózás, bujkálás.

Úgy gondolom kellőképp sikerült ezt érzékeltetni, és átképezni egy olyan világban, amit magamnak építettem. Ebből, sajátból építkezni. A képhez tartozik az is, hogy vegyes technikával készült. Nyilvánvalóan ez is még egy lépés, hogy közelebb tudjak kerülni ahhoz, amivel a későbbiekben is foglalkozni akarok. Még mélyebbre akarok ásni, még jobban a saját világomba akarok merülni, hogy ténylegesen, és maximálisan elérhessem, kifejezhessem azt, ami bennem lakozik. Ez a fő célom, hogy a festéssel foglalkozhassak hivatásszerűen. Részben, de nem görcsösen, se nem erőltetve, azt keresem, ami új, de nem utasítom el a régit, ezáltal nyitott vagyok bármiféle technikai megoldásra, új látásmódokra, nézőpontokra, ahhoz, hogy még jobban fejleszthessem magamban ezt az egészet.

Ismételten a zenét említeném záró példaként, a már fent felhozott ritmusban tartás miatt, hogy megszakítás nélkül születhessen meg egy kép, ezeket különböző zajvariációkkal kívánom elérni. Angolul noise, ez a kifejezés jobban magába foglalja azt, amit ez tényleg képvisel, gyakorlatilag nem zaj, hanem zene. Experimentális, spontán, új, furcsa, de zene. Hangokkal.

Zajjal. Ugyanezt akarom a festészetbe átültetni átvittem, ennek a lényegiségét.